

Skrivnostno gorstvo med Julijci in Dolomiti

Karnijske Alpe Na izletu z Vladimirjem Habjanom in Ireno Mušič Habjan, ki z vodnikom razkrivata te Slovincem manj znane gore

Čeprav so nam blizu in imajo nekatere vrhove celo slovenska imena, so Karnijske Alpe za Slovence eno najbolj skrivnostnih in nepoznanih evropskih gorovij. Prostrano območje med Julijskimi Alpami in Dolomiti, od Ojstrnika do Piancavalla ter od Ziljske doline na severu in na jugu Furlanske nižine, se začinja le malo za mejo Slovenije in Italije, pri Trbižu, a le poredko ga obiščejo ljubitelji gora iz Slovenije.

TINA HORVAT

Tudi za kamniška zakonca Vladimirja Habjana in Ireno Mušič Habjan, prekaljena gornika, alpinista, publicista in gorska reševalca, so bili Karnijci dolgo velika neznanca. Še ko sta se pred 20 leti, na silvestrski dan leta 2004, s turnimi smučmi povzpela na Lepi Vršič (Cima Bella) in se zagledala v množico gora, ki so se vzpenjale zahodno od njiju, si niti v sanjah nista predstavljala, kako velika in dolgotrajna ljubezen se je tedaj porodila in da bosta v naslednjih dveh desetletjih obhodila vse najvišje vrhove tega čudovitega gorstva. Prav tako se jima ni sanjalo, da bo njuno popotovanje po vršcih karnijskega prostranstva, kamor sta se vrnila več kot 150-krat, okronano z izdajo vodnika.

Vodnik *Karnijske Alpe – Med Julijci in Dolomiti* je poleti izšel pri Planinski založbi. Zajema sto izletov in gorskih tur različnih težavnosti: 110 vrhov, dve soteski, 55 markiranih in osem plezalnih poti, 51 brezpotij in štiri alpinistične vzpone. Je prvi vodnik pri Planinski založbi, ki vsebuje QR-kode in je povezan s sistemom maPZS.

Vodnik je tako celovit, da takšnega nimajo niti Italijani, pri katerih je večina karnijskih gora. »Čeprav je to izbirni vodnik, Slovinci s to knjigo dobivamo tako rekoč enciklopedijo Karnijskih Alp. Težko si predstavljam, da bi lahko gorstvo našim pohodnikom predstavili še bolje. Prepričan sem, da bo dolga leta in desetletja v veselje in pomoč generacijam ljubiteljev nekoristnega, a tako lepega sveta,« je v uvodni besedi zapisal urednik knjige Andrej Stritar, uveljavljeni gorniški publicist in poznavalec Karnijcev.

Gore, ki jih ne zmanjka in ne zmanjka

Slabih 20 let po tem, ko sta zakonca Habjan odkrila Karnijce in se zaljubila vanje, in tri mesece po izidu vodnika smo se prejšnji teden, ko so gore še žarele v poletnem blesku, z avtorjema in Planinsko zvezo Slovenije podali v raziskovanje tega čudovitega gorstva.

Med vzpenjanjem po ferati Amici della Montagna na 2143 metrov visok vrh Monte Zermula nam avtor vodnika, sicer tudi urednik Planinske založbe in Planinskega vestnika, razloži, v čem je zanj čar tega gorovja. »Ko stopiš na en vrh, se ti odpre množica drugih, ki te preprosto vabijo. In teh gora ne zmanjka in ne zmanjka. Vedno se pojavi nekaj novega, kak nov vabljiv vrh, nove doline, nove poti ... Karnijci so večji od vseh naših gorstev skupaj in so zelo raznoliki, od kucljev, poraslih s travo, do visokih in strmih skalnih vršacev, dolgih in težko prehodnih dolin, sotesk, slapov, idiličnih planin in prijaznih vasic. Drugi čar Karnijcev je neizmerna divjina gorstva, nekateri predeli so popolnoma od rok in tam se počutiš kot pred stoletji, sam z naravo. Prav ta divjina in prvinskost sta naju dobesedno začarala, še posebej južni del, kjer se zdaj, po 20 letih počutiva kot doma. Tu ni množic ljudi in ni vidnih vplivov civilizacije, kar je v tem času za naju in verjetno še za marsikoga veliko razkošje,« razlaga Vladimir Habjan.

Irena Mušič Habjan na vrhu Monte Zermula, od koder se odprejo izjemni pogledi na Julijce, na drugi strani pa vse tja do Dolomitov, pripoveduje, da je njun vodnik namenjen vsem ljubiteljem gora, od izkušenih planincev in tistih, ki se že malo spogledujejo z alpinizmom, pa do družin z otroki. »Naše gore v Sloveniji so prelepe, a lepo je iti tudi kam drugam, malo čez mejo, kjer se ti odprejo novi in novi razgledi. In tudi te gore so v svojem severnem delu, od Trbiža do prelaza Lonice nekoliko naše, saj imajo slovenska imena, na primer Ojstrnik, Šinavc, soteska Krnice, Konjski Špik in Veliki Koritnik. Tudi to, da so nam blizu, je ena od velikih prednosti Karnijcev.«

Potem ko sta se med prvimi obiski začela zaljubljeni v Karnijce, sta

se odločila, da njihov čar odkrijeta tudi slovenskim gornikom. Vladimir se je sicer že večkrat trdno odločil, da ne bo več pisal vodnikov, a kaj, ko ju je gorovje tako navdušilo, da sta se vendarle lotila dela. Razdelila sta si ga tako, da je Vladimir pisal uvode in izbral ture, Irena, ki je bolj natančna, pove Vladimir, pa je delala opise. »Gre za izjemno obsežen vodnik, zato je bilo delo zelo zahtevno. Najprej sva morala nekatere vrhove večkrat obiskati, ogromno je bilo preverjanja podatkov, pa potem korektur. Na koncu se je nabralo vsega preveč, in da ne bi bila knjiga pretežka, sva morala besedilo krajšati. Poleg tega je tudi razlika, ali greš v gore iz veselja ali službeno, saj moraš biti takrat bolj pozoren na zbiranje podatkov za opis in ni toliko tistega prvinskega užitka.«

Gora sta se lotila od zgoraj, s severa iz Ziljske doline in doline Drave ter odkrivala vedno bolj proti jugu. Med njunimi delovnimi pohajanji po Karnijskih se jima je marsikaj dogajalo. Prevozila sta na tisoče kilometrov, po avtocestah in po ozkih gorskih cestah, kjer še en avto težko pelje, kaj šele da bi se dva srečala. »V teh krajih sva doživela veliko lepega, srečala veliko prijaznih ljudi in oskrbnikov, spala sva v avtu ali v kombiju na najbolj čudnih mestih, pozabila prižgane luči in v nedeljo zvečer iskala avtomehanika. Enkrat sva dobesedno tipala v megli, ko nisva vedela, ali sploh sva na pravem vrhu, in obračala pod vrhom ter se vrnila drugič. Pa zgrešila sva kar celo dolino in se znašla v napačni, se prebijala skozi podrti drevesa in brodira čez gorsko reko, ker se je podrl most,« se smeje Vladimir.

Monte Zermula za prvi obisk

Gorniški vodnik sta zasnovala tako, da sta cilje enakomerno porazdelila po vsem območju, tako da noben bistveno pomemben vrh ne manjka, predvsem pa je zastopana vsaka gorska skupina. Pri izboru tur sta še posebej izpostavila ture in izlete, ki so dostopni v enem dnevu, seveda pa so v vodniku tudi ture, za katere predlagata zaradi daljše vožnje dva dni ali več. »Karnijske Alpe so tako prostrane, da si mi, stisnjeni v naš mali košček treh slovenskih visokogorskih skupin,

Julijskih Alp, Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank, kar težko predstavljamo, da zavzema tako veliko območje eno samo gorstvo. Zato je razumljivo, da nam niso poznani prav vsi predeli teh gora. Če bližnje cilje za mejo še poznamo, se to z oddaljenostjo prav gotovo zmanjšuje in prej ali slej pridemo do skorajda neznanih gorskih skupin,« pojasni Vladimir.

Za prvi obisk Karnijcev zakonca Habjan predlagata prav goro, ki smo jo prejšnji teden obiskali skupaj, to je Monte Zermula, ki se nahaja v severnem delu Karnijcev. »Gre za zelo lep in razgleden vrh, pot je nezahtevna in kratka, vožnja do izhodišča ni predolga. Na vršnem grebenu in med potjo poleg čudovitih razgledov najdemo tudi številne rove in druge ostanke iz prve svetovne vojne. Na vrh lahko pridemo v dveh urah po označeni planinski poti ali po srednje težki ferati. Do prelaza Lonice (Passo del Casson di Lanza), ki je izhodišče za turo in kjer pustimo avto, pridemo po zelo značilni, ozki in zaviti cesti iz naselja Studena Bassa v bližini mesteca Pontebba (Tablja). Od mejnega prehoda Rateče po cesti mimo Trbiža do izvoza Pontebba in naprej do izhodišča je eno uro vožnje z avtomobilom. Za vso turo potrebujemo torej tri ure in pol hoje in dve uri vožnje, če štejemo kot izhodišče mejni prehod Rateče,« povabi Vladimir Habjan ljubitelje gora.

V teh krajih sva doživela veliko lepega, srečala veliko prijaznih ljudi in oskrbnikov, spala sva v avtu ali v kombiju na najbolj nenavadnih mestih, pozabila prižgane luči in v nedeljo zvečer iskala avtomehanika.

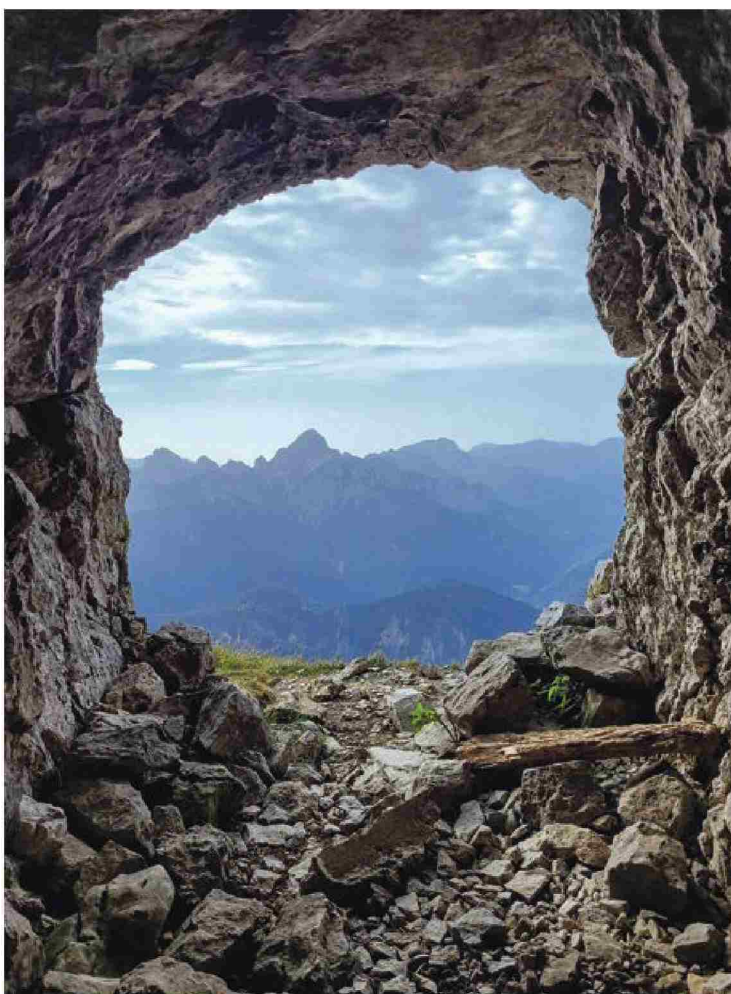
VLADIMIR HABJAN

Karnijci so zelo raznoliki, od kucljev, poraslih s travo, do visokih in strmih skalnih vršacev, dolgih in težko prehodnih dolin, sotesk, slapov, idiličnih planin in

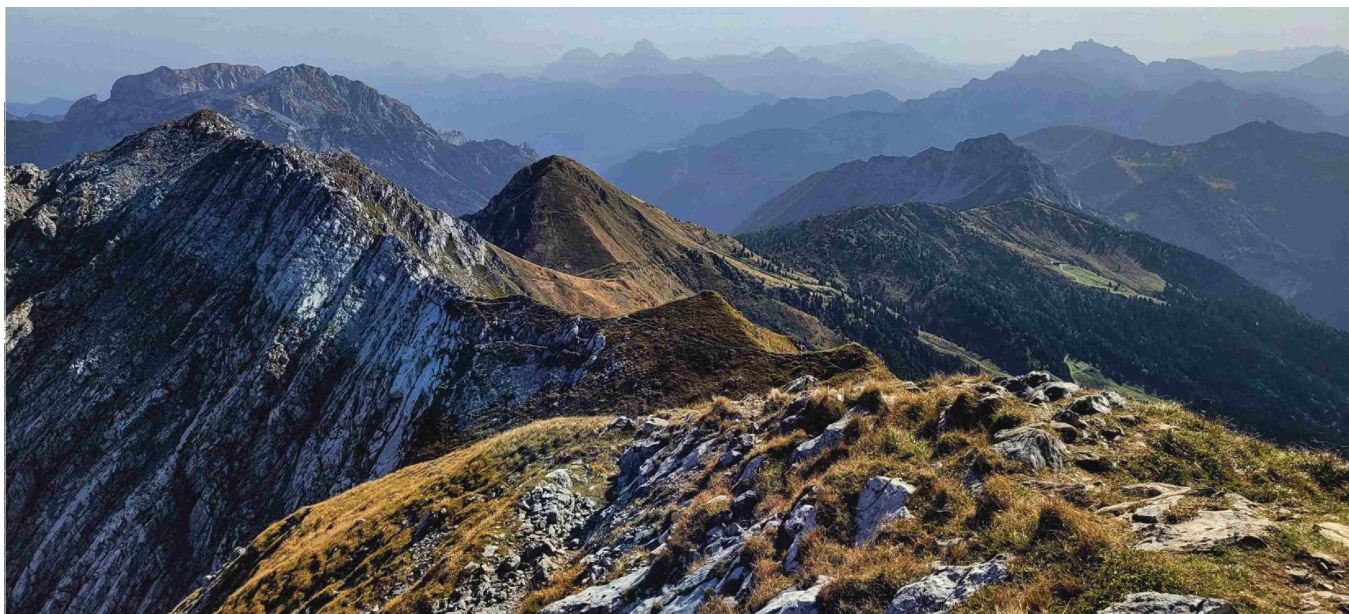
prijaznih vasic.

100

izletov in gorskih tur različnih težavnosti vsebuje vodnik *Karnijske Alpe – Med Julijci in Dolomiti*

Vojaški ostanki iz prve svetovne vojne na vršnem grebenu.

Čudoviti pogledi z vrha proti našim Julijcem. FOTOGRAFIJE TINA HORVAT

Na Monte Zermulo vodita planinska pot in ferata.

Avtorja sta nas popeljala na goro Monte Zermula.

Vladimir Habjan in Irena Mušič Habjan sta se zaljubila v Karnijske in o njih napisala vodnik.